

Beretzk Péter (1894–1973) – orvos, ornitológus

1912–1914 között a kolozsvári egyetemen, majd 1918–1920 között a budapesti egyetemen folytatta orvostudományi tanulmányait, és itt szerzett oklevelet is. A MÁV szolgálatában dolgozott mint orvos; itt igazgató-főorvosi címet nyert.

Hivatásos foglalkozása mellett minden szabadidejét a Csongrád megyei madárvilág megfigyelésével, megörökítésével (fotózás), gyűjtésével töltötte. Madarakkal kapcsolatos megfigyeléseit cikkekben, tanulmányokban jelentette meg.

Beretzk előtt a magyar tudományos élet a szikeseket szinte alig vizsgálta. A Szeged mellett elterülő úgynevezett Ósfehér-tó semlyékvidékét, 1932-ben még szinte teljesen érintetlen állapotban kezdte el tanulmányozni. A szikes sajátos növény- és állatvilága mellett a legnagyobb értékét az itt fészkelő sziki madarak jelentették. A „Vadvízország” fontos állomáshelyéül szolgált a vonuló madárfajok hatalmas csapatainak is.

Az 1930-as években elkezdődött a szikes tó halastórendszerre történő átalakítása, ekkor óriási küzdelmet folytatott a Fehér-tó védelmének érdekében. Győrffy Istvánnal közösen benyújtott javaslata alapján 1938-ban az Algyői-főcsatornától északra elterülő összikesből 280 holdat Szeged helyi védett területté nyilvánított. A következő évben a földművelésügyi miniszter 350 holdat az országos jelentőségű védett területek közé emelt. Ezzel megvalósult az első magyar madárrezervátum.

Négy évtizeden át tanulmányozta a szikes madárvilágát, nyomon követte az élővilág átalakulását, amely a halastórendszer kiépítése miatt következett be. Vizsgálatainak eredményét 400-nál is több tudományos és ismeretterjesztő cikkében mutatta be. Az évtizedeken át végzett megfigyeléseivel és madárgyűrzési adataival a madárvonulás hazai lezajlásának új képét vázolta fel.

1952-ben kezdeményezésére létrehozták a vidék legnagyobb természettudományos állandó kiállítását, a „Fehér-tó életét”.

1963-ban az országban elsőként alakította meg a főként fiatalokból álló TIT Csongrád Megyei Biológiai Szakosztálya keretében működő Madártani és Természetvédelmi szakkört. Ezzel Szegedet az ornitológiai kutatások vidéki központjává tette. Tudományos tevékenységének elismeréseképpen a szegedi tudományegyetemen 1948-ban magántanári képesítést, majd 1964-ben egyetemi tanári címet nyert.

A Madártani Intézet 1945-ben rendkívüli tagsági oklevéllel tüntette ki, 1968-ban a szegedi JATE a József Attila-emlékérmet adományozta számára.

Hatalmas fotó- és madárgyűjteményét a Móra Ferenc Múzeumnak ajándékozta.

Az agrai Academy of Zoology rendes tagja volt, a Dél-Finn Természetvédelmi Egyesülettől pedig külföldi tagsági oklevelet nyert.

Utca, természetvédelmi egyesület, emléktábla őrzi kiemelkedő értékű munkásságát.

Forrás: Magyar életrajzi lexikon ; szegedi.ertekek.hu

Főbb munkái:

Beretzk Péter: A lócsér Magyarországon. Bp., 1954¹

Beretzk Péter: A Fehértó élővilága. 1956¹

Irodalom róla:

Csongor Győző: Beretzk Péter munkássága. Bibliográfia. 1954¹

Jakab Béla: Dr. Beretzk Péter emlékezete. *In: Madártávlat.* 1996. 3. 4. 16. p.¹

Keve András: Dr. Beretzk Péter emlékezete (1894–1973). *In: Állattani Közlemények.* 1974. 61. 1–4. 3–6. p.¹

Marián Miklós: Száz éve született Beretzk Péter. *In: Aquila.* 1995. 102. 249–250. p.¹

Sterbetz István: Dr. Beretzk Péter (1894–1973). *In: Nimród.* 2003. 91. 9. 11. p.¹